

FM: Rūpniecības izaugsmes palēnināšanos septembrī noteica kritums pārtikas ražošanā, mašīnbūvē un metālapstrādē

Publicēts: 31.01.2018.

Pēc spēcīgās Latvijas rūpniecības izaugsmes pēdējo mēnešu laikā šā gada septembrī nozares pieauguma temps ir kļuvis lēnāks. Ja iepriekšējo sešu mēnešu vidējā rūpniecības izaugsme ir tuvu 6%, tad septembrī, salīdzinot ar 2014. gada septembri, rūpniecības izlaides apjomi ir pieauguši vien par 2%. To noteica lēnāka apstrādes rūpniecības izaugsme, veidojot vien 1,3% lielu pieaugumu, kā arī apjomu kritums ieguves rūpniecībā (-3,6%).

Apstrādes rūpniecības apakšnozaru analīze liecina, ka nozares izaugsmes palēnināšanos noteica divas produktu kategorijas. Viena no tām ir pārtikas ražošana, kuras izlaide septembrī gada griezumā samazinājās par 6%. Šis kritums atbilst iepriekšējos mēnešos novērotajām apakšnozares attīstības tendencēm, ko noteica nelabvēlīgā ārējā vide - Krievijas importa sankcijas, zivju produkcijas ieviešanas aizliegums Krievijā, konkurences saasināšanās ES. Turklāt dati par apstrādes rūpniecības apgrozījumu šī gada astoņos mēnešos liecina, ka kopējais pārtikas produktu apgrozījums samazinājies arī vietējā tirgū. To daļēji skaidro cenu efekts, jo šogad vērojams pārtikas cenu kritums.

Otrā apstrādes rūpniecības produktu kategorija, kas vājinājusi kopējo izaugsmi nozarē, apvieno mašīnbūves un metālapstrādes apakšnozares. Šo apakšnozaru darbības rezultāti nav bijuši veiksmīgi arī pagājušajā mēnesī un to panākumi lielā mērā ir atkarīgi no situācijas ārējā vidē, ņemot vērā šīs produkcijas eksporta daļas pārsvaru pār vietējā tirgū realizēto. Tā, piemēram, gatavo metālizstrādājumu ražošanas apjomi septembrī, salīdzinot ar attiecīgo pērnā gada mēnesi, sarukuši par 11,7%, elektrisko iekārtu ražošanā reģistrēts kritums 15,4% apmērā, savukārt automobiļu un piekabju ražošana kritusies par 28,6%. Dati par citu transportlīdzekļu ražošanu un metālu ražošanu ir konfidenciāli. Kas attiecas uz metālu ražošanas nozari, publiskajā telpā pieejamā informācija vēsta, ka metālapstrādes uzņēmuma AS "KVV Liepājas metalurģis" ražošanas apjomi ir stabili, lai arī nav augsti. Turklāt uzņēmuma pārstāvji apgalvo, ka ir izdevies atgūt daļu zaudēto produkcijas noieta tirgu Skandināvijas valstīs un citur.

Izlaides apjomu kritums saglabājies arī nemetālisko minerālu izstrādājumu jeb būvmateriālu ražošanā. Salīdzinot ar iepriekšējā gada septembri, šīs apakšnozares izlaide samazinājusies par 6,8%. Jāatzīmē, ka Latvijā šogad būvniecības attīstība ir vāja un nozares perspektīvas gada otrajai pusei nav daudzsološas. Turklāt arī būvniecības sektora izaugsme ES šogad stagnē, īpaši atzīmējot vienus no galvenajiem būvmateriālu noieta tirgiem - Apvienoto Karalisti, kur būvniecība šī gada astoņos mēnešos saglabājusies iepriekšējā gada līmenī, un Vāciju, kur būvniecības apjomi ir pat samazinājušies.

Savukārt, runājot par pozitīvajām tendencēm Latvijas apstrādes rūpniecībā, atkal ir jāuzteic kokrūpnieki, kuru izlaide gada laikā septembrī pieaugusi par 6,5%. Šos datus papildina pozitīvās ziņas par atsevišķu apakšnozares uzņēmumu investīciju plāniem, tai skaitā jaunas granulu ražotnes atklāšana novembrī Latgalē. Šie jaunumi patiesi iepriecina, jo kokapstrāde ir lielākā Latvijas apstrādes rūpniecības apakšnozare, kas nodarbina lielu iedzīvotāju skaitu, izmanto vietējos resursus un investējot palielina ražotās produkcijas pievienoto vērtību.

Līdzīgi kā iepriekšējos mēnešos septembrī starp augošajām bija arī poligrāfija, mēbeļu ražošanas, datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanas apakšnozares. Spēcīga izaugsme reģistrēta arī iekārtu un ierīču remontā, kas ir ļoti svārstīga apakšnozare, kas jūlijā un augustā uzrādījusi ievērojamus izlaides kritumus.

Kopējo rūpniecības attīstību septembrī pozitīvi ietekmēja elektroenerģijas un gāzes apgādes nozare, kurā fiksēts 6,9% liels pieaugums gada griezumā. To līdzīgi kā iepriekšējā mēnesī veicināja spēcīgais elektroenerģijas ražošanas apjomu pieaugums koģenerācijas stacijās.

Kā liecina jaunākie uzņēmēju konfidences rādītāji, oktobrī Latvijas rūpnieku noskaņojums ir uzlabojies. Kopumā šogad rūpnieku

vidū ir vērojama konfidences stabilitāte, kas liecina par ārējās ekonomiskās vides risku mazināšanos, kā arī norāda uz uzņēmēju spēju tos pārvarēt. Latvijas rūpnieku konfidences dati parāda, ka šā gada ceturtajā ceturksnī rūpnieki sagaida lielāku eksporta pasūtījumu apjomu salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni. Šāds vērtējums iepriecina, jo saskaņā ar šīm pašām aptaujām Latvijas uzņēmēju konkurētspējas pozīcijas ES, kas ir lielākais Latvijā ražotās produkcijas noieta tirgus, ir nedaudz pasliktinājušās. Tajā pašā laikā konkurētspējas pozīcijas vietējā tirgū un ārpus ES, ir uzlabojušās.

Arī ES kopējais ekonomikas sentimenta indekss ir stabils un to raksturo augšupejoša tendence. Tas liecina par ekonomiskās aktivitātes nostiprināšanos ES, kā rezultātā pieprasījumam arī pēc Latvijā ražotās produkcijas būtu jāpieaug. Tāpēc, neskatoties uz vājākiem septembra rūpniecības datiem, nozares izaugsmes perspektīvas 2015. gada pēdējam ceturksnim ir labas.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-rupniecibas-izaugsmes-paleninasanos-septembri-noteica-kritums-partikas-razosana-masinbuve-un-metalapstrade>